

grumme nødig til en væsentlig Forøgelse af Folketingsmændenes Antal, men kan der ikke staves nogen Bøsning ad nogen anden Vej, saa blive vi jo piffede til at gøre det tilfaldt. Dette tror jeg, er den væsentligst samlede Opfattelse af de allerfleste Standpunkter, der have været gjort gældende. Paa et Tidspunkt har det set saaledes ud, snart har det set anderledes ud, men det samlede Resultat skal man ikke tage fejl af, er saaledes, at man overhovedet meget nødig har villet gaa til en Forøgelse af Folketingsmændenes Antal, men man kunde blive nødt dertil, og jeg antager, at i Grunden er det den samme Stemning, som nu raader her i Tinget.

Der er visse Ting, som de foregaaende Forhandlinger dog have bragt som Resultat, og jeg skal nævne et Par saadanne. Det er ganske vist, at Grundlovens § 32 ikke udtrykkelig siger andet end netop dette: Folketingets samlede Medlemsantal skal være som 1 til 16,000 af Befolkningen. Grundlovens § 32 rammer netop Folketingsmændenes Antal, og jeg tror, at Erfaringen i de forløbne Aar — jeg ved meget vel, at det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds ikke deler denne Ansæelse, men jeg tror, at den for øvrigt i vide Kredse er trængt stærkere og stærkere igennem — har ført til den Erkendelse, at Folketingets Ansæelse, dets Indflydelse og dets Styrke ikke afhænger af Antallet af dets Medlemmer, men derimod af Kvaliteten af disse Medlemmer, af den Sum af Dygtighed, der er samlet inden for Folketingets Vægge. Jeg tror, at dette er en Erfaring, som efterhaanden er trængt igennem. Jeg er meget villig til at indrømme det ærede Medlem, at Grundloven har en enkelt Bestemmelse, der handler om den forenede Rigsdag, hvor selvfølgelig et mandstærkere Folketing vilde udøve en større Indflydelse end et svagere, men det er et saa overordentlig sjældent Undtagelsestilfælde, som der berøres, at jeg antager, at vel ikke nogen egentlig tager Hensyn dertil. For øvrigt tror jeg, at man mere og mere er kommen paa det rene med, at den Indflydelse og den Magt, som Folketinget er kaldet til at gøre gældende, for den væsentligste Del beror paa den Dygtighed, hvormed dets Krav bliver fremsat. Det andet, som jeg har haft Indtryk af ved at gennemlæse mange Aars Forhandlinger om denne Sag, er dette, at man efterhaanden fra alle Sider er bleven enig om den Betragtning, at Grundloven ikke bestemmer, at Folketingskredse skulle være lige store, at Grundlovens § 32 kun omhandler det samlede Antal af Folketingsmændene. Det er mærkeligt

nok, at den Paastand om, at Grundloven kræver lige store Valgkredse, den har i Tidernes Løb været hævdet fra modsatte Sider. Jeg erindrer, at i Begyndelsen, da denne Sag forhandlede, var det et Standpunkt, der med stor Styrke hævdedes af Højre. Nu hører jeg, at det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds gør sig til levende Talsmand for den samme Betragtning, at Valgkredse bør være lige store. Smidtertid, denne Paastand er under Diskussion i Aarenes Løb bleven saa gennemskudt, at den efterhaanden vist maa siges at være falden bort, saaledes at man erkender, at det er ikke en grundlovmæssig Fordring, at Kredse absolut skulle være lige store. Kredsenes Inddeling er overladt til Valgloven, og Valgloven har i sin Haand at tage forestillige Hensyn, som Grundloven ikke affærrer den fra.

Jeg skal f. Eks. gøre opmærksom paa en Ting, som selvfølgelig Grundloven aldrig har berørt; det er nemlig, hvor Valgstedet skal være. Det er en saa overordentlig stor Begunstigelse for den paagældende Plads, hvor Valget finder Sted, at det vejer langt mere end andre Hensyn og betydelig mere end en ikke ganske uvæsentlig Forskel i Indbyggerantal. Det vil enhver kunne forstaa, naar han blot stiller sig over for den Mulighed, at et Valgsted blev forlagt fra en Købstad ud paa Landet. Hvor mange Købstadsvælgere tror De, der kom ud og stemte paa Landet? Det blev meget saa rimeligvis. Altsaa der har Valgloven absolut et Moment, den kan benytte med fri Haand, og altsaa der indrømme en Begunstigelse for visse Pladser i Forhold til andre. Men ogsaa der tror jeg, at man kan gøre den Betragtning gældende, at hvor en saa stor Fordel kommer en Plads til gode, der er det ikke unaturligt, at paa den anden Side Fordelingen af Vælgernes Antal og Indbyggerantallet kommer til at veje til den modsatte Side. Og naar Forholdene stille sig saaledes, at Opfattelsen efterhaanden er i Færd med at udvilde sig netop i denne Retning, at man gør sig fortrolig med, at de tættere bebyggede Pladser komme til at beholde det større Indbyggerantal i hver Kreds, naar de paa den anden Side saa Valgstedet inden for deres Mure, tror jeg, det er en meget naturlig Udvikling, saa meget mere naturlig, som det f. Eks. at lade Købstæderne beholde deres Valgsteder egentlig ikke staar i Strid med Landboernes Interesser, naar det kommer til Stykket. Jeg har i disse Dage faaet forskellige Henvendelser om at sørge for, at en eventuel ny Kreds fik Valgsted i den paagældende Købstad, fordi